

1 Koji su troškovi povezani sa sudskim postupcima i tko ih obično mora snositi?

Troškovi sudskog postupka nužni su troškovi koje snosi osoba koja nastoji ostvariti ili obraniti svoja prava pred sudom. Obuhvaćaju sudske troškove i, ako stranka iznosi argumente osobno ili posredstvom pravnog zastupnika koji nije odvjetnik (*adwokat*), pravni savjetnik (*radca prawny*) ili zastupnik u području industrijskog vlasništva (*rzecznik patentowy*), putne troškove stranke ili njezina zastupnika i iznos ekvivalentan zaradi koju je stranka izgubila zbog dolaska na sud, ali najviše u visini naknade jednog stručnog zastupnika, a ako stranci pomaže zastupnik koji je odvjetnik, pravni savjetnik ili zastupnik u području industrijskog vlasništva, i naknadu tog zastupnika.

Sudski troškovi uključuju pristojbe i troškove.

Pristojba se naplaćuje za svaki podneseni dokument koji podliježe plaćanju pristojbe. Dokumenti koji podliježu plaćanju pristojbe i iznosi pristojbi utvrđeni su u Zakonu od 28. srpnja 2005. o sudskim troškovima u građanskim stvarima (*Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). Zakonom su utvrđena i pravila za izračun iznosa troškova.

Pristojba se plaća za sljedeće dokumente:

tužbeni zahtjev / protuzahrijev

izjavu o produljenju ili izmjeni tužbenog zahtjeva na temelju koje se povećava vrijednost predmeta spora

žalbe (*apelacja* i *zażalenie*)

žalbu vrhovnom sudu (*skarga kasacyjna*) i žalbu za proglašenje pravomoćne presude nezakonitom

prigovor protiv presude zbog ogluhe

pritužbu protiv naloga za plaćanje

primarnu intervenciju (*interwencja główna*) i sekundarnu intervenciju (*interwencja uboczna*)

zahtjev za pokretanje izvanparničnog postupka

zahtjev za pokretanje stečajnog postupka

zahtjev za upis ili brisanje iz zemljišnih knjiga

zahtjev za upis u nacionalni sudski registar (*Krajowy Rejestr Sądowy, KRS*) i registar založnog prava te za izmjenu ili brisanje takvih upisa

zahtjev za reviziju presude

tužbu za poništenje arbitražne odluke

pritužbu protiv odluke sudskog službenika

pritužbu protiv postupaka sudskog izvršitelja

zahtjev za izdavanje sljedećih dokumenata na temelju spisa predmeta: duplikata, izvataka, potvrde, izvoda, drugog dokumenta ili kopije i zahtjev za primjerak

zemljišnih knjiga (uz registarsku naknadu).

Troškovi među ostalim uključuju:

putne troškove stranke oslobođene sudskih troškova povezane s dolaskom stranke na sud, ako je dolazak naložio sud

naknadu putnih troškova i troškova smještaja te izgubljene zarade ili prihoda svjedoka nastale zbog dolaska na sud

pristojbe i naknade troškova sudskih vještaka, tumača i skrbnika dodijeljenih stranci u predmetu

paušalne troškove prikupljanja dokaza na temelju mišljenja povjerenstva sudskih vještaka

pristojbe koje naplaćuju druge osobe ili ustanove i nadoknade njihovih troškova

troškove prikupljanja drugih dokaza

troškove prijevoza i čuvanja životinja i predmeta

troškove smještaja i zadržavanja

paušalne iznose koji se plaćaju skrbnicima koje imenuje sud za ispunjavanje ankete u stvarima koje se odnose na poništaj braka, razvod i zakonske rastave

te za nadzor kontakata roditelja s djetetom koje zakaže sud

troškove potvrde liječnika kojeg odredi sud

troškove mirenja prema nalogu suda

troškove priopćenja.

Ako nije drukčije propisano zakonom, stranka koja sudu podnese dokument za koji se mora platiti pristojba ili zbog kojeg nastane trošak dužna je platiti sudske troškove.

Neki subjekti **zakonom su oslobođeni plaćanja sudskih troškova** (nije potreban zahtjev), na primjer:

stranka koja traži utvrđivanje očinstva ili majčinstva i koja s tim u vezi podnosi zahtjeve (kad se tužba za utvrđivanje očinstva pokaže očito neosnovanom, ali sud može u odluci kojom se okončava postupak naložiti podnositelju zahtjeva da plati neplaćene sudske troškove, uzimajući u obzir sve okolnosti predmeta)

stranka koja podnosi zahtjev za uzdržavanje i tuženik u postupku za smanjenje iznosa naknade uzdržavanja

stranka koja traži da se ugovorne klauzule proglašene nepoštenima

zaposlenik koji podnese tužbu ili zatraži izvanparnični postupak, osim ako vrijednost zahtjeva premašuje 50 000 PLN, ili osoba koja podnese žalbu u

predmetima iz područja socijalnog osiguranja

stranka u predmetu koji se odnosi na mentalno zdravlje

pravno nesposobna osoba u postupku za ukidanje ili promjenu stanja pravne nesposobnosti.

Troškove privremeno plaća državna riznica ako nastanu u postupku koji sud pokrene na vlastitu inicijativu (npr. kad razmatra dokaze koje nije tražila

stranka). Ostale troškove privremeno snosi stranka koja je pokrenula postupak zbog kojeg su oni nastali. Sud može zahtijevati od stranke da plati predujam

za troškove i neće pokrenuti predmetni postupak ako predujam nije plaćen. O povratu preplaćenih predujmova i podmirenju nastalih troškova sud odlučuje

pravomoćnom presudom.

Pravomoćnom presudom sud odlučuje i tko će u konačnici snositi troškove postupka i u kojem omjeru. U parničnom postupku vrijedi pravilo da sve troškove snosi neuspješna stranka (odnosno troškove koje je platila ta stranka i one koje je platila druga). Ako je postupak djelomično uspješan, sud može naložiti da stranke snose vlastite troškove (odlučiti da nijedna stranka nije dužna nadoknaditi troškove druge stranke) ili da ih razmjerno podijele (tako da se manje uspješnoj stranci naloži da drugoj stranci nadoknadi dio troškova u iznosu koji odredi sud). U izvanparničnim postupcima (koji se često vode, primjerice, radi odlučivanja o važnim stvarima koje se odnose na dijete, nasljeđivanje ili razvrgnuće suvlasništva) pravilo je da se troškovi međusobno prebijaju. Međutim, ovisno o situaciji, uključujući ponašanje stranaka za vrijeme postupka, sud ima diskrecijsko pravo naložiti drukčije, na primjer da jedna stranka plati sve troškove, pa i one koje su snosile druge stranke.

2 Što je točno pravna pomoć?

Pravna pomoć pruža se kako bi se osobama u teškim životnim ili financijskim okolnostima olakšao pristup pravosuđu.

Pravna pomoć uređena je sljedećim propisima:

a) u domaćim predmetima: Zakonik o parničnom postupku i Zakon o sudskim troškovima u građanskim stvarima

b) u prekograničnim predmetima: osim zakona iz točke (a) Zakon o pravu na pravnu pomoć u građanskim sudskim postupcima koji se vode u državama članicama Europske unije i o pravu na pravnu pomoć radi mirnog rješavanja spora prije pokretanja postupka (*Ustawa o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania*).

Prekogranični predmeti oni su predmeti u kojima podnositelj zahtjeva s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u drugoj državi članici Europske unije (osim Danske) podnese zahtjev za pravnu pomoć u postupku koji je pokrenut ili se planira pokrenuti pred sudom u Republici Poljskoj ili radi mirnog rješavanja spora u građanskoj parnici za koju su nadležni poljski sudovi. To su također predmeti u kojima podnositelj zahtjeva s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u Republici Poljskoj podnese zahtjev za pravnu pomoć u postupku koji je pokrenut ili se planira pokrenuti u drugoj državi članici Europske unije (osim Danske) ili radi mirnog rješavanja spora u građanskoj parnici za koju su nadležni sudovi te države članice.

Pravna pomoć obuhvaća:

oslobođenje od sudskih troškova tako da stranka ne treba unaprijed platiti pristojbe i troškove nakon pokretanja i za vrijeme postupka, što uključuje i putne troškove, ako sud naloži stranci da dođe osobno

sudsko imenovanje pravnog zastupnika u sudskom postupku, među ostalim radi izrade dokumenta o pokretanju postupka (u prekograničnim predmetima i radi pružanja pravnih savjeta i izvansudskog mirnog rješavanja spora) tako da stranku besplatno zastupa profesionalni pravnik

osim toga, u prekograničnim predmetima u kojima je podnositelj zahtjeva podnio zahtjev za pravnu pomoć u postupku koji je pokrenut ili se planira pokrenuti u drugoj državi članici:

a) oslobođenje od troškova prevođenja zahtjeva za pravnu pomoć u drugoj državi članici i potrebnih dokumenata priloženih zahtjevu

b) imenovanje odvjetnika ili pravnog savjetnika u svrhu pružanja pravne pomoći podnositelju zahtjeva u Republici Poljskoj za postupke koji su pokrenuti ili se planiraju pokrenuti u drugoj državi članici, i to do datuma na koji nadležno tijelo te države članice zaprimi zahtjev za pravnu pomoć.

Pravna pomoć može biti potpuna ili djelomična. Djelomična pomoć može pokriti samo sudsko imenovanje pravnog zastupnika bez oslobođenja od sudskih troškova ili sudsko imenovanje pravnog zastupnika uz djelomično oslobođenje od troškova (npr. određeni dio ili određena stavka troškova).

U Poljskoj je dostupna i ad hoc pravna pomoć kao dio takozvane besplatne pravne pomoći (nieodpłatna pomoc prawna). Besplatna pravna pomoć uređena je Zakonom od 5. kolovoza 2015. o besplatnoj pravnoj pomoći, besplatnom savjetovanju u građanskim stvarima i pravnom obrazovanju (Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej). Besplatna pravna pomoć obuhvaća:

besplatne pravne savjete odvjetnika ili pravnog savjetnika, među ostalim u vezi s pokrenutim sudskim postupcima

besplatnu izradu nacrtu dokumenta, osim postupovnih dokumenata u pokrenutim sudskim postupcima

besplatnu pripremu zahtjeva za oslobođenje od sudskih troškova i/ili za sudsko imenovanje pravnog zastupnika u pokrenutom sudskom postupku besplatno mirenje.

3 Imam li pravo na pravnu pomoć?

Pravna pomoć u sudskim postupcima na raspolaganju je fizičkim i pravnim osobama te organizacijskim jedinicama koje zakonski imaju pravo biti stranke u takvim postupcima.

Fizička osoba može biti oslobođena plaćanja sudskih troškova ako ih ne može platiti, a da pritom sebe ili svoju obitelj ne izloži teškoćama.

Pravna osoba ili organizacijska jedinica koja nije pravna osoba koja po zakonu ima pravo biti stranka u sudskom postupku može se osloboditi plaćanja troškova ako nema dovoljno sredstava. Trgovačka društva (osim ako je državna riznica jedini partner ili dioničar) trebaju dokazati da ni njihovi partneri ili dioničari nemaju dovoljno sredstava za povećanje sredstava društva ili davanje zajma društvu.

Socijalne organizacije koje ne obavljaju poslovne djelatnosti također mogu podnijeti zahtjev za oslobođenje od sudskih troškova u predmetima koji se vode u vezi s društvenim, znanstvenim, obrazovnim, kulturnim, sportskim, dobrotvornim aktivnostima ili aktivnostima samopomoći koje se odnose na zaštitu potrošača, zaštitu okoliša i socijalnu skrb.

Ne postoji dohodovni cenzus za primanje pravne pomoći. Sud u tom smislu primjenjuje svoje diskrecijsko pravo, uzimajući u obzir sastav prihoda, imovine i rashoda stranke te broj osoba koje uzdržava. Sud isto tako može zaključiti da stranka nema dovoljno sredstava za plaćanje troškova pravnog zastupnika, ali ima dovoljno sredstava za plaćanje dijela ili cjelokupnih sudskih troškova.

U domaćim postupcima sud može odbiti imenovati pravnog zastupnika, čak i kad stranka ne može platiti trošak, ako smatra da nema potrebe za time. U praksi to se događa kad predmet nije složen, posebno ako je stranka u dotadašnjem postupku pokazala da je upoznata sa zakonom i postupkom.

U prekograničnim postupcima sud može uskratiti pravnu pomoć osobama koje imaju prebivalište ili boravište u drugoj državi članici EU-a, osim Danske, ako su zahtjev ili obrana prava očito neutemeljeni. Pravna pomoć može se uskratiti i zbog meritura predmeta ako je podnositelju zahtjeva već u tom predmetu odobrena pravna pomoć radi mirnog rješavanja spora prije pokretanja parničnog sudskog postupka, ali nije postignuta nagodba.

Podnošenje zahtjeva sudu na način utvrđen u točkama od 6. do 8. u nastavku formalni je uvjet za dobivanje pravne pomoći.

Neovisno o prethodno navedenom osobi koja ne govori poljski jezik može se, na zahtjev podnesen sudu na kojem se vodi predmet (ili na kojem bi se trebao voditi predmet, ako je zahtjev podnesen prije pokretanja postupka), odobriti **besplatna pomoć prevoditelja za vrijeme rasprave**. Zahtjev ne mora ispunjavati iste formalne zahtjeve kao zahtjevi za pravnu pomoć. To je propisano člankom 5. Zakona od 27. srpnja 2001. o organizaciji redovnih sudova (*Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku prawo o ustroju sądów powszechnych*). Isto tako stranka koja traži besplatnu pomoć za prijevod podnesaka i dokumenata koji se podnose sudu mora podnijeti jednostavan zahtjev za pravnu pomoć.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć imaju samo fizičke osobe, uključujući samostalne poduzetnike koji ne zapošljavaju druge osobe (samozaposlene osobe), ako ne mogu snositi troškove plaćene pravne pomoći.

Odvjetnik ili pravni savjetnik mogu uskratiti besplatnu pravnu pomoć zbog imperativnih razloga, nakon čega obavješćuju osobu koja ispunjava uvjete za pomoć o drugim centrima koji nude besplatnu pravnu pomoć u istom okrugu (powiat).

Ako se utvrdi da se problem koji je iznijela osoba koja ispunjava uvjete ne može u cijelosti ni djelomično riješiti pružanjem besplatne pravne pomoći, a posebice da problem nije samo pravne naravi, odvjetnik ili pravni savjetnik obavješćuju predmetnu osobu o drugim mogućnostima dobivanja odgovarajuće pomoći od pružatelja besplatnih savjetodavnih usluga. Na primjer, mogu pružiti informacije o uslugama subjekta koji nudi besplatno savjetovanje u obliku informativnog lista o savjetovanju (karta informacyjna poradnictwa).

Usto, ako besplatna pravna pomoć treba pokriti besplatno mirenje, neće se odobriti ako su predmet na mirenje uputili sud ili drugo tijelo i ako postoji opravdana sumnja na nasilje u odnosu stranaka.

4 Dodjeljuje li se pravna pomoć za sve vrste postupaka?

Da. Pravna pomoć dostupna je u svim građanskim parnicama, među ostalim u obiteljskim i trgovačkim stvarima te stvarima u području zapošljavanja i socijalnog osiguranja (npr. mirovine i rente).

5 Postoje li posebni postupci za hitne slučajeve?

Ne postoji poseban postupak za hitne slučajeve.

6 Gdje mogu dobiti obrazac zahtjeva za pravnu pomoć?

Ne postoji službeni obrazac zahtjeva za pravnu pomoć u nacionalnim postupcima. Zahtjev se podnosi pisano ili usmeno radi evidencije.

U prekograničnim predmetima može se upotrijebiti službeni obrazac iz Priloga Odluci Komisije br. 2004/844/EZ od 9. studenoga 2004. o uvođenju obrasca za traženje pravne pomoći na temelju Direktive Vijeća 2003/8/EZ o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima. Obrasci su dostupni u tajništva sudova na kojima je postupak pokrenut ili se planira pokrenuti. Mogu se preuzeti i s internetskih stranica Ministarstva pravosuđa. Međutim, obrasci nisu obvezni. Zahtjev treba sadržavati detaljnu izjavu o podnositeljevu obiteljskom statusu, imovini, prihodima i izvorima sredstava za život. Zahtjev za pravnu pomoć radi mirnog rješavanja spora prije pokretanja parničnog postupka mora sadržavati i detaljan opis činjenica predmeta.

Upotreba obrasca obvezna je samo za prekogranične predmete u kojima se postupak vodi u drugoj državi članici i koji uključuju državljanina Poljske ili osobu koja ima pravo na stalan boravak u Poljskoj.

Ako se radi o prekograničnom predmetu, zahtjev se može podnijeti i na poljskom i na engleskom jeziku.

7 Koji se dokumenti trebaju dostaviti zajedno s obrascem zahtjeva za pravnu pomoć?

Zahtjev za oslobođenje od sudskih troškova ili za sudsko imenovanje pravnog zastupnika u nacionalnim postupcima mora sadržavati izjavu o obiteljskom statusu, imovini, prihodima i izvorima sredstava za život u skladu s predloškom iz Uredbe ministra pravosuđa od 3. listopada 2016. o plaćanju besplatne pravne pomoći koju pruža odvjetnik kojeg imenuje sud sredstvima iz državne riznice (*Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu*). Predlošci na poljskom jeziku dostupni su u elektroničkom obliku na internetskim stranicama sudova i Ministarstva pravosuđa i u papirnatom obliku u tajništvima sudova. To je formalni zahtjev i **ako se utvrđeni nedostaci ne otklone u roku od tjeđan dana od zahtjeva suda, zahtjev se odbacuje**. Ako su okolnosti navedene u zahtjevu problematične, sud može naložiti ispitivanje stvarnih okolnosti podnositelja zahtjeva, ponajprije tako da od njega zatraži dodatna objašnjenja ili dokumente. U prekograničnom postupku osoba koja ima prebivalište ili stalno boravište u drugoj državi članici EU-a, osim Danske, dužna je zahtjevu priložiti sljedeće: dokumente koji potkrepljuju podatke iz zahtjeva

popratne isprave koje dokazuju podnositeljevo državljanstvo, mjesto prebivališta ili uobičajenog boravišta i, ako podnositelj zahtjeva nije državljanin države članice, popratni dokument koji potvrđuje da podnositelj zahtjeva zakonito boravi na području te države članice izjavu podnositelja zahtjeva o tome je li mu već odobrena pravna pomoć radi mirnog rješavanja predmetnog spora i, ako je takva pomoć odobrena, ali nije postignuta nagodba, objašnjenje razloga.

Navedene dokumente treba prevesti na poljski ili engleski jezik osoba ovlaštena za prevođenje službenih dokumenata u državi članici iz koje zahtjev potječe. Ako zahtjev u prekograničnom postupku ne sadržava potrebne informacije ili postoje sumnje u vezi s njihovom točnošću, sud će od podnositelja zahtjeva zatražiti da dostavi dodatna objašnjenja ili dokumente u propisanom roku od najviše mjesec dana. Podnositelj zahtjeva može dostaviti preslike poreznih prijavi i izvoda bankovnih računa, bankovnih depozita ili depozita u vrijednosnim papirima ili potvrde u kojima je naznačen iznos plaće, naknada i drugih primanja ili davanja, mirovina, renti i alimentacija. **Ako se ne poštuje propisani rok, sud će ispitati zahtjev na temelju dostavljenih podataka.**

Da bi se ubrzala obrada zahtjeva u nacionalnom ili prekograničnom postupku, u praksi bi mu od samog početka trebali biti priloženi svi dokumenti koje podnositelj zahtjeva smatra potrebnima za dokazivanje svoje financijske situacije, a posebno prethodno navedeni.

Ako se traži besplatna pravna pomoć, zahtjev mora sadržavati izjavu podnositelja o nedostatku sredstava za plaćanje troškova plaćene pravne pomoći. Osoba koja traži besplatnu pravnu pomoć u vezi sa svojom poslovnom djelatnošću mora priložiti i izjavu da posljednjih godinu dana nije zaposlila drugu osobu. Navedene izjave moraju biti sastavljene prema unaprijed definiranim predlošcima, koji su dostupni u centrima za besplatnu pravnu pomoć. Izjave se dostavljaju osobi koja pruža besplatnu pravnu pomoć.

Budući da se besplatna pravna pomoć u pravilu pruža neposredno u centru nakon podnošenja zahtjeva, podnositelj zahtjeva radi dobivanja pomoći sa sobom treba ponijeti identifikacijsku ispravu i sve dokumente potrebne za iznošenje pravnog problema.

8 Gdje se podnosi zahtjev za pravnu pomoć?

Zahtjev za oslobođenje od sudskih troškova ili za sudsko imenovanje pravnog zastupnika mora se podnijeti sudu na kojem je pokrenut ili se planira pokrenuti postupak u nacionalnom sporu.

Fizička osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u državi članici EU-a (osim Danske) koja podnese zahtjev za pravnu pomoć u prekograničnom postupku koji je pokrenut ili se planira pokrenuti pred sudom u Poljskoj može podnijeti zahtjev za pravnu pomoć sudu na kojem je pokrenut ili se planira pokrenuti postupak o meritumu. Ako se zahtjev odnosi na pravnu pomoć u postupku za izvršenje ili ovrhu, mora se podnijeti okružnom sudu nadležnom za područje na kojem će se izvršiti odluka ili provesti ovrha. Zahtjevi za pravnu pomoć mogu se podnijeti i preko poljskog Ministarstva pravosuđa ili imenovanog nadležnog tijela države članice u kojoj podnositelj zahtjeva ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Ministarstvo pravosuđa takve će prijave odmah proslijediti nadležnom sudu.

Fizička osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u Poljskoj koja traži pravnu pomoć u postupku koji je pokrenut ili se planira pokrenuti u drugoj državi članici (osim Danske) može podnijeti zahtjev nadležnom sudu u drugoj državi članici. Zahtjev se može podnijeti i regionalnom sudu nadležnom prema mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta u Poljskoj.

Zahtjev za pravnu pomoć u okviru programa besplatne pravne pomoći može se podnijeti u jednom od centara za besplatnu pravnu pomoć u okruzima i gradovima sa statusom okruga u Poljskoj. Karta centara i kontaktni podaci dostupni su na stranici: <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>

9 Kako mogu saznati imam li pravo na pravnu pomoć?

Poljski sud dostavit će podnositelju zahtjeva odluku o zahtjevu za oslobođenje od sudskih troškova ili sudskom imenovanju pravnog zastupnika. Informacije o statusu zahtjeva i njegovu odobrenju mogu se dobiti i telefonskim pozivom ili slanjem e-poruke sudskom tajništvu.

Podnositelji zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć bit će izravno obaviješteni o tome ispunjavaju li uvjete u centru u kojem se pruža besplatna pravna pomoć.

10 Što trebam učiniti ako imam pravo na pravnu pomoć?

Nisu potrebne daljnje radnje ako se odobri oslobođenje od sudskih troškova. Međutim, ako oslobođena stranka mora snositi određene troškove kako bi zaštitila svoja prava (npr. troškovi prijevoda ili troškovi putovanja do suda, ako je stranka pozvana da se osobno pojavi), stranka će morati podnijeti zahtjev sudu za predujam za takve troškove. U suprotnom sud može od stranke oslobođene od sudskih troškova očekivati privremeno podmirenje troškova, koji će joj potom biti nadoknađeni. Ako se predujam odobri, mora se podmiriti na temelju računa u roku od mjesec dana od primitka predujma, a u svakom slučaju prije donošenja konačnog rješenja o podmirenju troškova postupka.

Ako je imenovan odvjetnik ili pravni savjetnik, treba kontaktirati s njime. Sud može podnositelju dostaviti presliku odluke o imenovanju odvjetnika ili pravnog savjetnika, ali bez njegova imena i prezimena i adrese za dostavu. Sud će te podatke priopćiti naknadnim dopisom, nakon što ga o tome obavijesti nadležna regionalna odvjetnička komora.

Osoba koju je sud prije pokretanja sudskog postupka oslobodio cjelokupnih ili djelomičnih sudskih troškova dužna je zahtjevu ili drugom dokumentu kojim se pokreće postupak priložiti presliku rješenja o oslobođenju.

Ako se za osobu utvrdi da ima pravo na pravnu pomoć u okviru programa besplatne pravne pomoći, ostvarit će je izravno u očekivanom obliku u centru za besplatnu pravnu pomoć.

11 Ako imam pravo na pravnu pomoć, tko mi odabire odvjetnika?

Odvjetnika ili pravnog savjetnika, prema potrebi, imenuje nadležna regionalna odvjetnička komora, no ako je u zahtjevu naveden određeni pravni zastupnik, on će biti imenovan pravnim zastupnikom podnositelja zahtjeva u mjeri u kojoj je to moguće i uz njegov pristanak. Odvjetnik ili pravni savjetnik mogu odbiti voditi predmet zbog prisilnih razloga, a u tom slučaju samoregulatorno tijelo imenuje drugog pravnog zastupnika. Zbog prisilnih se razloga za vrijeme postupka može zatražiti i promjena već imenovanog pravnog zastupnika.

U zahtjevu je moguće navesti da bi pravni zastupnik trebao dobro vladati određenim jezikom i baviti se određenom granom pravne struke, točnije da bi trebao biti odvjetnik ili pravni savjetnik. U praksi sud će uvažiti takav zahtjev.

U sustavu besplatne pravne pomoći nije moguće izabrati odvjetnika ili pravnog savjetnika. Takvu pravnu pomoć pružaju dežurni odvjetnik ili pravni savjetnik u centru za pravnu pomoć po izboru podnositelja zahtjeva ili odvjetnički vježbenik kojeg ovlasti taj odvjetnik ili pravni savjetnik.

12 Pokriva li pravna pomoć sve troškove postupka?

Stranka koja je u potpunosti oslobođena sudskih troškova neće platiti nikakve sudske pristojbe i neće snositi nikakve troškove. Ako je stranka djelomično oslobođena sudskih troškova, mora podmiriti sudske pristojbe i troškove koji nisu obuhvaćeni oslobođenjem. Ako ta stranka dobije spor, sud će odlukom kojom se okončava postupak naložiti neuspješnoj stranci da nadoknadi te troškove uspješnoj stranci.

Ako stranka koja je oslobođena sudskih troškova u cijelosti ili djelomično ne uspije dobiti spor, sud će u završnoj odluci naložiti toj stranci da nadoknadi troškove sudskog postupka koje je snosila protivna stranka (ali ne i troškove koje snosi državna riznica).

13 Tko snosi druge troškove ako imam pravo samo na ograničenu pravnu pomoć?

Osoba koja je djelomično oslobođena sudskih troškova dužna je platiti preostale troškove.

14 Obuhvaća li pravna pomoć i žalbe?

Pravna pomoć koju dodjeljuje prvostupanjski sud uključuje i žalbeni i izvršni postupak. Stranka koju u prvostupanjskom postupku ne zastupa pravni zastupnik (npr. odvjetnik) može podnijeti zahtjev za taj oblik pomoći u drugostupanjskom postupku. Ako je potrebno podnijeti izvanrednu žalbu, stranka mora podnijeti poseban zahtjev na temelju kojeg će se donijeti posebna odluka samo o tom pravnom koraku.

15 Može li se pravna pomoć povući prije zaključenja postupka (ili čak opozvati nakon završetka postupka)?

Sud može uskratiti pravnu pomoć, u obliku oslobođenja od plaćanja sudskih troškova i sudskog imenovanja pravnog zastupnika, ako se ustanovi da nisu postojali ili su prestali postojati razlozi na temelju kojih je dodijeljena. U oba će slučaja stranka biti dužna podmiriti sve primjenjive pristojbe i nadoknadi predmetne troškove, osim što u potonjem slučaju sud može stranci naložiti da to učini samo djelomično u skladu s promjenom situacije stranke.

Sud pri ukidanju oslobođenja može stranku koja je oslobođena plaćanja sudskih troškova na temelju svjesno lažno prikazanih okolnosti kazniti novčanom kaznom od najviše 1000 PLN, a stranku kojoj je odobrena pomoć sudski imenovanog pravnog zastupnika na temelju takvih okolnosti novčanom kaznom od najviše 3000 PLN. Neovisno o obvezi plaćanja novčane kazne stranka je dužna platiti sve pripadajuće pristojbe i podmiriti troškove koje snosi ili je dužna platiti troškove sudski imenovanog pravnog zastupnika.

Osobi koja je svjesno lažno predstavila svoje okolnosti o obiteljskom statusu, imovini, prihodu i izvoru sredstava za život i koja ponovno podnosi zahtjev za oslobođenje od sudskih troškova sud će odbiti zahtjev i morat će platiti novčanu kaznu od najviše 2000 PLN.

Stranka može podnijeti žalbu protiv odluke o novčanoj kazni, kako je navedeno u točki 16. u nastavku.

16 Mogu li osporiti odbijanje pružanja pravne pomoći?

Da. Protiv odluke kojom se odbija oslobođenje ili sudsko imenovanje pravnog zastupnika može se uložiti žalba ili, ako ju je donio sudski službenik, može se uložiti prigovor protiv odluke službenika. **Prije nego što se odluka ospori, u roku od tjedan dana od dostave odluke mora se podnijeti zahtjev za pisano obrazloženje. Nakon primitka odluke s pisanim obrazloženjem žalba se u roku od tjedan dana mora podnijeti** sudu koji je donio odluku. Za zahtjev za pisano obrazloženje ili žalbu ili prigovor na odluku sudskog službenika ne naplaćuju se pristojbe. Sličan postupak primjenjuje ako dođe do ukidanja prethodno odobrenog oslobođenja od sudskih troškova ili sudskog imenovanja pravnog zastupnika.

Jednako tako osoba kojoj je uskraćena besplatna pravna pomoć ne može osporiti njezino uskraćivanje.

Dodatne informacije

Zakon od 28. srpnja 2005. o sudskim troškovima u građanskim stvarima

Zakonik o parničnom postupku od 17. studenoga 1964.

Zakon od 17. prosinca 2004. o pravu na pravnu pomoć u građanskim sudskim postupcima koji se vode u državama članicama Europske unije i o pravu na pravnu pomoć radi mirnog rješavanja spora prije pokretanja postupka

2004/844/EZ: Odluka Komisije od 9. studenoga 2004. o uvođenju obrasca za traženje pravne pomoći na temelju Direktive Vijeća 2003/8/EZ o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima

Zakon od 5. kolovoza 2015. o besplatnoj pravnoj pomoći, besplatnom savjetovanju u građanskim stvarima i pravnom obrazovanju

<http://www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze>

internetske stranice pojedinih okružnih i regionalnih sudova.

17 Može li zahtjev za besplatnu pravnu pomoć imati učinak prekida roka zastare?

Kad je riječ o zahtjevima za oslobođenje od sudskih troškova, podnošenje relevantnog zahtjeva ili žalbe na odluku kojom se odbija oslobođenje u načelu ne dovodi do odgađanja pokrenutog postupka, osim ako je podnositelju zahtjeva odobreno oslobođenje od sudskih troškova na temelju zahtjeva podnesenog u okviru tužbenog zahtjeva ili prije pokretanja postupka. Kad je riječ o konačnom odbacivanju zahtjeva podnesenog prije isteka roka za plaćanje pristojbe za podnesak, rok za plaćanje ponovno će početi teći od datuma dostave zahtjeva za plaćanje ili, u određenim slučajevima u kojima stranku zastupa odvjetnik ili

pravni savjetnik, od datuma dostave odluke kojom se odbacuje zahtjev za oslobođenje od troškova. Međutim, svaki novi zahtjev za oslobođenje od pravnih troškova na temelju istih okolnosti ne utječe na rok za plaćanje pristojbe.

Isto tako, kad je riječ o zahtjevu za sudsko imenovanje pravnog zastupnika, podnošenje relevantnog zahtjeva ili žalbe na odluku kojom se odbija to imenovanje u načelu također ne dovodi do odgađanja pokrenutog postupka, osim ako je zahtjev podnesen u okviru tužbenog zahtjeva ili prije pokretanja postupka. Međutim, sud može odgoditi raspravu dok se ne donese konačna odluka o zahtjevu. Stoga ne može zakazati raspravu, ali može otkazati ili odgoditi zakazanu raspravu.

Ako je pravno zastupanje koje obavlja odvjetnik ili pravni savjetnik obvezno za određenu postupovnu radnju (podnošenje žalbe vrhovnom sudu (*skarga kasacyjna*), zahtjev za reviziju presude, određene žalbe na odluke suda), podnošenje zahtjeva za sudsko imenovanje pravnog zastupnika prije isteka roka za izvršenje te radnje dovest će do zaustavljanja roka. Rok će ponovno početi teći neovisno o tome je li zahtjev odobren ili odbačen. Međutim, svaki novi zahtjev na temelju istih okolnosti ne utječe na rok.

Dodatne informacije

Zakon od 28. srpnja 2005. o sudskim troškovima u građanskim stvarima

Zakonik o parničnom postupku od 17. studenoga 1964.

Zakon od 17. prosinca 2004. o pravu na pravnu pomoć u građanskim sudskim postupcima koji se vode u državama članicama Europske unije i o pravu na pravnu pomoć radi mirnog rješavanja spora prije pokretanja postupka

2004/844/EZ: Odluka Komisije od 9. studenoga 2004. o uvođenju obrasca za traženje pravne pomoći na temelju Direktive Vijeća 2003/8/EZ o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima

Zakon od 5. kolovoza 2015. o besplatnoj pravnoj pomoći, besplatnom savjetovanju u građanskim stvarima i pravnom obrazovanju

<http://www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze>

internetske stranice pojedinih okružnih i regionalnih sudova.

Posljednji put ažurirano: 11/03/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.